

INFORMACIJA O PRISTUPANJU CRNE GORE ŽENEVSKOM AKTU LISABONSKOG SPORAZUMA O IMENIMA PORIJEKLA I OZNAKAMA GEOGRAFSKOG PORIJEKLA USVOJENOG NA DIPLOMATSKOJ KONFERENCIJI 20 MAJA 2015. GODINE

Ženevski akt Lisabonskog sporazuma o imenima porijekla i oznakama geografskog porijekla usvojen je na Diplomatskoj konferenciji 20 maja 2015. godine (u daljem tekstu: Ženevski akt Lisabonskog sporazuma), a stupio je na snagu 26.02.2020. godine.

Odlukom EU 2019/1754 ovlašćuje se EU da se pridruži Ženevskom aktu Lisabonskog sporazuma kako bi se omogućila svim ugovornim stranama brza i neograničena zaštita visokog nivoa za oznake geografskog porijekla jedinstvenom registracijom, dok se Uredbom EU 2019/1753 o djelovanju Evropske Unije nakon pristupanja Ženevskom aktu Lisabonskog sporazuma utvrđena pravila kojima se uređuje izvršavanje prava i ispunjavanje obaveza Evropske Unije u skladu sa Ženevskim aktom.

Lisabonskim sporazumom o zaštiti imena porijekla i njihovoj međunarodnoj registraciji od 31. oktobra 1958. godine (u daljem tekstu: Lisabonski sporazum) je ugovor kojim administrira Svjetska organizacija za intelektualnu svojinu (WIPO) a koji omogućava zaštitu imena porijekla i njihovu međunarodnu registraciju. Imena porijekla su vrsta oznaka geografskog porijekla za proizvode koji imaju posebno jaku vezu sa svojim mjestom porijekla, koje ukazuju na porijeklo proizvoda kao na njegova karakteristična i poznata svojstva povezana sa lokacijom.

Ženevski akt Lisabonskog sporazuma proširuju tu zaštitu i pruža mogućnost zaštite i geografskim oznakama koje identifikuju određenu robu kao robu porijeklom sa teritorije određene države, regiona ili lokaliteta sa te teritorije gdje se određeni kvalitet, reputacija ili druge karakteristike robe suštinski mogu pripisati njenom geografskom porijeklu. S tim u vezi, pristupanje Crne Gore Ženevskom aktu Lisabonskog sporazuma nije pogodnost samo za proizvođače koji žele jaču pravnu zaštitu za svoje robne marke na globalnom tržištu već i za potrošače koji traže sigurnost u kvalitetu i autentičnosti proizvoda. Pri tom Ženevskim aktom Lisabonskog sporazuma je omogućeno da se kao geografske oznake mogu štiti i nazivi koji nisu geografski ali u svijesti potrošača ukazuju na geografsko porijeklo proizvoda.

Imena porijekla i oznake geografskog porijekla su identifikatori za proizvode koji imaju određeno geografsko porijeklo i posjeduju kvalitet ili ugled koji su posledica tog porijekla.

Ženevskom aktu Lisabonskog sporazuma pristupilo je 14 članica, uključujući i Evropsku uniju kao cjelinu.

OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ŽENEVSKIM AKTOM LISABONSKOG SPORAZUMA

Ženevskim aktom Lisabonskog sporazuma se ažurira i unapređuje postojeći međunarodni sistem registracije koji štiti oznake koje identifikuju geografsko porijeklo proizvoda koji je uređen Lisabonskim sporazumom za zaštitu oznaka porijekla i njihovu međunarodnu registraciju iz 1968. godine.

Oznake porijekla i oznake geografskog porijekla u smislu intelektualne svojine potrebno je zaštititi što je na nacionalnom nivou u Crnoj Gori već i urađeno stupanjem na snagu Zakona o oznakama geografskog porijekla („Službeni list Crne Gore“ br. 48/08 i 40/11) kojim se uređuje način sticanja,

pravna zaštita i ostvarivanje prava u korišćenju oznaka geografskog porijekla, a pristupanjem Ženevskom aktu Lisabonskog sporazuma ta zaštita bi u svakom slučaju bila sveobuhvatnija.

Primjena Ženevskog akta Lisabonskog sporazuma

Lisabonski sporazum se primjenjuje samo na imena porijekla koja imaju naročito jaku vezu sa mjestom porijekla dok se Ženevskim aktom Lisabonskog sporazuma ta zaštita proširuje i na oznake geografskog porijekla. Lisabonski sporazum i Ženevski akt Lisabonskog sporazuma čine „Lisabonski sistem“ koji nudi sveobuhvatniju i učinkovitiju međunarodnu zaštitu za imena porijekla i oznake geografskog porijekla koji svoj kvalitet zasnivaju na porijeklu.

Ženevskim aktom Lisabonskog sporazuma uspostavlja se djelotvoran međunarodni sistem registracije i zaštite za imena porijekla i oznake geografskog porijekla i na taj način se osigurava da ovlašćeni korisnici imena porijekla i oznaka geografskog porijekla mogu da podnesu jedinstveni zahtjev.

Što se štiti Ženevskim aktom Lisabonskog sporazuma

Ženevskim aktom Lisabonskog sporazuma štite se imena porijekla i oznake geografskog porijekla koje mogu biti međunarodno registrovane. U širem smislu oznaka geografskog porijekla je oznaka koja se koristi za proizvode koji imaju specifično geografsko porijeklo i posjeduju kvalitet, ugled ili karakteristike koji se u suštini mogu pripisati tom mjestu npr. Njeguški pršut. Da bi se mogao podnijeti zahtjev za imena porijekla potrebno je da sirovina potiče iz mjesta porijekla i da se na tom mjestu obavlja i obrada proizvoda. Ženevskim aktom Lisabonskog sporazuma takođe se reguliše prekogranični promet imena porijekla i oznaka geografskog porijekla koje potiču sa područja jednog geografskog područja a proteže se preko dvije susjedne države. Prijave se mogu podnijeti zajednički ili odvojeno u pogledu imena porijekla i oznaka geografskog porijekla.

Obim zaštite

Ugovorne strane Ženevskog akta Lisabonskog sporazuma moraju osigurati pravna sredstva za sprječavanje korišćenja međunarodno registrovanih imena porijekla ili oznaka geografskog porijekla u pogledu robe iste vrste odnosno robe koje nisu iste vrste ili usluga pod odgovarajućim uslovima. Moraju takođe osigurati pravna sredstva za sprječavanje bilo kakvog korišćenja koje dovodi do imitacije oznake porijekla ili oznake geografskog porijekla. Ugovorne strane mogu koristiti nacionalno zakonodavstvo za zaštitu registrovanih proizvoda s tim da je Lisabonskim sistemom predviđeno da zemlja ugovornica ispunjava uslove Lisabonskog sistema koji kako je već prethodno rečeno uključuje i Lisabonski sporazum i Ženevski akt Lisabonskog sporazuma

Ko se može prijaviti za međunarodnu registraciju

U skladu sa Ženevskim aktom Lisabonskog sporazuma, zahtjev za međunarodnu registraciju može se podnijeti direktno od strane samih ovlašćenih korisnika i njihovih predstavnika ili od strane nacionalnog nadležnog organa (U crnoj Gori nadležni organi su: Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma - Direkcije za intelektualnu svojinu i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede kada je riječ o poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima).

Ko može pristupiti Ženevskom aktu Lisabonskog sporazuma

Ženevskom aktu Lisabonskog sporazuma mogu pristupiti države članice Pariske konvencije ili članovi Svjetske organizacije za intelektualnu svojinu (WIPO) kao i države čije je zakonodavstvo usklađeno sa odgovarajućim odredbama Pariske konvencije o zaštiti intelektualne svojine.

Takođe, predviđena je i mogućnost pristupanja međunarodnih organizacija koje su nadležne za zaštitu oznaka porijekla ili oznaka geografskog porijekla (npr. Afričke organizacije za intelektualnu svojinu).

Prednosti pristupanja Ženevskom aktu Lisabonskog sporazuma

Ženevski akt Lisabonskog sporazuma modernizuje Lisabonski sporazum i proširuje njegovo područje primjene ne samo na imena porijekla već i na oznake geografskog porijekla. To nije pogodnost samo za proizvođače koji žele jaču pravnu zaštitu za svoje robne marke na globalnom tržištu već i za potrošače koji traže sigurnost u kvalitetu i autentičnosti proizvoda;

Omogućava se međunarodnim organizacijama da postanu ugovorna strana;

Prednosti pristupanja imaju proizvođači kao i potrošači;

Pravna zaštita će biti dostupna putem jedinstvenog postupka registracije kod WIPO-a sa manje formalnosti i troškova;

Maksimalna fleksibilnost za ugovorne stranke i to u pogledu odabira načina ispunjavanja zahtjeva (u skladu sa Ugovorom ili pribjegavanje sui generis režimu zaštite žigovnog sistema ili neki drugi način);

Ugovorna strana može zatražiti dodatne informacije u vezi kvaliteta, karakteristika ili ugleda proizvoda i njegovog geografskog porijekla, može zatražiti plaćanje pojedinačne naknade za pokrivanje troškova suštinskog ispitivanja nove prijave za međunarodnu registraciju;

Međunarodna registracija može se podnijeti direktno od strane ovlašćenih korisnika ili njihovih predstavnika ili od strane nacionalnog nadležnog tijela;

Reguliše se prekogranični promet oznaka porijekla i oznaka geografskog porijekla koje potiču sa područja jednog geografskog područja a proteže se preko dvije susjedne države;

Prijave se mogu podnijeti zajednički ili odvojeno u pogledu oznaka porijekla i oznaka geografskog porijekla.